

**ХҮҮХЭД ХАМГААЛЛЫН ТУХАЙ ХУУЛИЙН
ШИНЭЧИЛСЭН НАЙРУУЛГЫН ТӨСЛИЙН ҮР
НӨЛӨӨГ ҮНЭЛСЭН СУДАЛГААНЫ ТАЙЛАН**

**Улаанбаатар хот
2022 он**

НЭГ. ЕРӨНХИЙ ЗҮЙЛ

Энэхүү үнэлгээг Хүүхэд хамгааллын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөлд Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 17 дугаар зүйлд заасны дагуу дүн шинжилгээ хийх, үр нөлөөг тооцож, давхардал, хийдэл, зөрчлийг илрүүлэн, хуулийн зүйл, заалтыг ойлгомжтой, хэрэгжих боломжтой байдлаар боловсруулахад зөвлөмж өгөх зорилгоор гүйцэтгэлээ.

Хүүхэд хамгааллын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл нь Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлд заасны дагуу “Хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл” хэлбэрээр боловсруулагдсан.

Хуулийн төслийн үр нөлөөг үнэлэх ажиллагааг Засгийн газрын 2016 оны 59 дүгээр тогтоолын 3 дугаар хавсралтаар батлагдсан “Хуулийн төслийн үр нөлөө тооцох аргачлал”-д /цаашид “Аргачлал” гэх/ заасны дагуу дараах үе шатаар хийлээ:

1. Шалгуур үзүүлэлтийг сонгох;
2. Хуулийн төслөөс үр нөлөө тооцох хэсгээ тогтоох;
3. Урьдчилан сонгосон шалгуур үзүүлэлтэд тохирох шалгах хэрэгслийн дагуу үр нөлөөг тооцох;
4. Үр дүнг үнэлэх, зөвлөмж өгөх.

ХОЁР. ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН ҮР НӨЛӨӨГ ҮНЭЛЭХ ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТИЙГ СОНГОСОН БАЙДАЛ, ҮНДЭСЛЭЛ

Тус үнэлгээний ажлыг хийж гүйцэтгэхдээ хуулийн төслийн зорилго, хамрах хүрээ, зохицуулах асуудалтай уялдуулан Аргачлалын 2.9-д заасныг үндэслэн 6 шалгуур үзүүлэлтээс дараах 4 шалгуур үзүүлэлтийг сонголоо. Үүнд:

1. Зорилгод хүрэх байдал;
2. Практикт хэрэгжих боломж;
3. Ойлгомжтой байдал;
4. Харилцан уялдаа зэрэг болно.

Шалгуур үзүүлэлтийг сонгосон үндэслэл:

“Зорилгод хүрэх байдал” гэсэн шалгуур үзүүлэлтийн хүрээнд хуулийн төслийн зорилго нь үзэл баримтлалд тусгасан хуулийн төслийг боловсруулах болсон үндэслэл, шаардлагад нийцэж байгаа байдал, хуулийн төсөлд тусгагдсан зохицуулалтууд нь хуулийн төслийн зорилгод хүрэх боломжтой байдлаар томъёологдсон эсэхийг үнэллээ. Энэхүү үнэлгээг хийхдээ хуулийн 2 төслийн үзэл баримтлалтай танилцаж, хуулийн төсөл боловсруулах болсон үндэслэл, шаардлага, хуулийн төслийн зорилго болон зорилгод хүрэхэд чиглэгдсэн, мөн түүнийг тодорхой илэрхийлж чадахуйц арга хэмжээ, зохицуулалтыг сонгож авсан болно.

“Практикт хэрэгжих боломж” гэсэн шалгуур үзүүлэлтийн хүрээнд хуулийн төслийн зүйл, заалтууд тэдгээрийг дагаж мөрдөх болон хэрэгжүүлэх этгээдэд

тухайн хуулийн төслийн зохицуулалтыг хэрэгжүүлэх боломж, бололцоо байгаа эсэхийг үнэлэхээр сонгосон болно.

“Ойлгомжтой байдал” гэсэн шалгуур үзүүлэлтийн хүрээнд хуулийн төсөл нь түүнийг хэрэглэх, хэрэгжүүлэх этгээдэд ойлгомжтой, логик дараалалтай томъёологдсон эсэхийг шалгах үүднээс хуулийн төсөл нь Хууль тогтоомжийн тухай хууль, Хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулах аргачлалд заасан шаардлагыг хангасан эсэхийг шалгах байдлаар үнэлгээг хийхээр сонголоо.

“Харилцан уялдаа” гэсэн шалгуур үзүүлэлтийн хүрээнд хуулийн төслийг бүхэлд нь бүхэлд нь Монгол Улсын Үндсэн хууль, холбогдох бусад хуульд нийцсэн эсэхийг Аргачлалд заасан асуултад хариулах замаар үнэлгээг хийхээр тооцов.

ГУРАВ. ХУУЛИЙН ТӨСЛӨӨС ҮР НӨЛӨӨГ ҮНЭЛЭХ ХЭСГИЙГ ТОГТООСОН БАЙДАЛ

Сонгосон шалгуур үзүүлэлтийн дагуу үр нөлөөг үнэлэхэд хамруулах хэсэг, түүнийг шалгах хэрэгслийг дараах байдлаар тогтоолоо.

Д/д	Шалгуур үзүүлэлт	Үр нөлөөг үнэлэх хэсэг	Шалгах хэрэгсэл
1	Зорилгод хүрэх байдал	Хуулийн төслийн холбогдох зохицуулалт	Хуулийн төслийн үзэл баримтлалд дэвшүүлсэн зорилгыг хангах эсэхэд дүн шинжилгээ хийх.
2	Практикт хэрэгжих боломж	2.2 дугаар зүйл	Хуулийн төслийн сонгосон зүйлүүд практикт хэрэгжих боломжтой эсэхийг холбогдох хуулийн зохицуулалт хоорондын уялдаа, хэрэгжилтийн практик, мэргэжилтнүүдийн санал, дүгнэлтэд тулгуурлан дүн шинжилгээ хийнэ.
3	Ойлгомжтой байдал	Хуулийн төслийг бүхэлд нь хамруулах	Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 28, 29, 30 дугаар зүйл, Хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулах аргачлалд заасан шаардлагыг хангасан эсэхийг шалгах.
4	Харилцан уялдаа	Хуулийн төслийн шинэчилсэн найруулгыг бүхэлд нь хамруулах	Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 29.1.1, 29.1.5, 29.1.7, 29.1.10-т болон Аргачлалын 4.10-т заасан шаардлага, шалгуурыг хангасан шалгах.

Дээрх урьдчилан сонгосон шалгуур үзүүлэлтэд тохирсон шалгах хэрэгслийн дагуу хуулийн төслийн үр нөлөөг дараах байдлаар үнэллээ.

“Зорилгод хүрэх байдал” шалгуур үзүүлэлтийн хүрээнд хийсэн үнэлгээ

“Зорилгод хүрэх байдал” гэсэн шалгуур үзүүлэлтийн хүрээнд Хүүхэд хамгааллын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийн үзэл баримтлалд тусгасан хуулийн төсөл боловсруулах болсон үндэслэл, хэрэгцээ шаардлагад тухайн хуулийн төслийн зорилго, зохицуулалтууд нь нийцэж байгаа эсэхэд дүн шинжилгээ хийхийг зорьсон.

Энэ дагуу Хүүхэд хамгааллын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийн үзэл баримтлал, хэрэгжилтийн үр дагаварт хийсэн үнэлгээний тайлантай танилцаж, үзэл баримтлал болон хуулийн төслийн зорилго, түүнийг хангахад чиглэсэн зохицуулалтуудыг харьцуулах байдлаар дүн шинжилгээ хийлээ.

- *Монгол Улсын Үндсэн хууль, Хүүхдийн эрхийн тухай конвенцын үзэл санаа, зарчимд нийцүүлэн хуулийн зорилт, хүүхэд хамгааллын зарчим, нэр томъёог тодорхойлж, хуулийн үйлчлэлийн хамрах хүрээг өргөжүүлэх хүрээнд:*

Хүүхэд хамгааллын тухай хуулийн хэрэгжилтийн үнэлгээний тайланд “Хүүхэд хамгааллын тухай хууль нь 18-аас доош насны хүүхдэд хамааралтай бөгөөд зөвхөн Монгол Улсын харьяалалтай хүүхдэд уг хууль үйлчлэхээр заасан нь ХЭК-той зөрчилдөж байна. Өнгөц харвал энэ нь Монгол Улсад амьдарч буй иргэн бус хүүхдүүд хууль ёсоор болон хууль бусаар оршин сууж буй эсэхээс үл хамааран ямарваа хамгаалалтгүй үлдэнэ гэсэн үг” гэж дурджээ.¹

Хуулийн төслийн 1.3 дугаар зүйлийн 1-д “Монгол Улсын нутаг дэвсгэр дээр байгаа Монгол Улсын иргэн, түр болон байнга оршин суугаа гадаадын иргэн, харьяалалгүй хүний хүүхдэд энэ хууль үйлчилнэ.”, 2-т “Монгол Улсын олон улсын гэрээнд заасан тохиолдолд Монгол Улсын хилийн гадна байгаа Монгол Улсын харьяат хүүхдэд энэ хууль үйлчилнэ.” 3-т “Монгол Улсын олон улсын гэрээнд заасан эсхүл хүүхэд, гэр бүлийн хөгжлийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага 18 насанд хүрсэн хүний зөвшөөрснөөр энэ хуульд заасан хүүхэд хамгааллын үйлчилгээг түүнийг 21 нас хүртэл үзүүлж болно.” гэж тусгажээ. Энэ нь Монгол Улсад амьдарч буй Монгол Улсын иргэн бус хүүхдүүд хууль ёсоор болон хууль бусаар оршин сууж буй эсэхээс үл хамааран хуулийн үйлчлэлд хамаарахаар болсон нь Хүүхдийн эрхийн конвенцтой нийцсэн, түүнчлэн хүүхэд нийгмийн амьдралд бие даан оролцох хүртлээ буюу 21 нас хүртлээ хүүхэд хамгааллын үйлчилгээ авах боломжтой байхаар зохицуулалт тусгасан нь ач холбогдолтой байна.

Хуулийн төслийн 1.4 дүгээр зүйлээр хуулийн нэр томъёог тайлбарласан, 1.5 дугаар зүйлд хүүхэд хамгааллын зарчмуудыг тусгасан байна.

- *Хүүхэд хамгааллын тогтолцооны бүрэлдэхүүнийг тогтоож, хүүхэд хамгааллын бодлого зохицуулалт, хамгааллын үйлчилгээг мэргэжил арга зүйн удирдлагаар хангаж ажиллах төрийн байгууллагуудын чиг үүргийг тодорхойлно. Нийгмийн ажилтан, хүүхдийн эрхийн хууль*

¹ Үнэлгээний тайлан, 22 дахь тал.

зүйн хороо, хамтарсан багийн үйл ажиллагааны эрх зүйн зохицуулалтыг боловсронгуй болго хүрээнд:

Хуулийн төслийн Хоёрдугаар бүлэгт хүүхэд, гэр бүлийн хөгжлийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, хүүхэд, гэр бүлийн хөгжлийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны болон орон нутгийн байгууллага, хүүхэд, гэр бүлийн нийгмийн ажилтан, хүүхдийн эрхийн хууль зүйн хороо, хамтарсан чиг үүргийг нарийвчлан тусгасан байна.

Тодруулбал, Хуулийн төслийн 2.2 дугаар зүйлд хүүхэд хамгааллын үйлчилгээг анхан шатанд хүргэх ажлыг зохион байгуулах чиг үүрэг бүхий сум, хороонд ажиллах хүүхэд, гэр бүлийн нийгмийн ажилтны орон тоог хүүхэд, гэр бүлийн хөгжлийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний саналыг үндэслэн Засгийн газар тогтоохоор тусгаж, 2.6 дугаар зүйлд хүүхэд, гэр бүлийн нийгмийн ажилтны үүргийг нарийвчлан тусгажээ.

Хоёрдугаар бүлгийн I дэд бүлэгт хүүхдийн эрхийн хууль зүйн хороо, хамтарсан багийн зохион байгуулалт, чиг үүргийг тусгасан, мөн хүүхдийн эрхийн хууль зүйн хорооноос холбогдох талууд /шүүх, мөрдөн байцаах байгууллага, шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллага/-тай харилцах асуудлыг тусгасан байна. Харин Хүүхдийн эрхийн хууль зүйн хорооноос мөрдөн байцаах байгууллага, шүүхтэй харилцах асуудлыг тухайн хэрэг хянан шийдвэрлэх процессын хуулиудад нэмэлт, өөрчлөлт оруулахгүйгээр зөвхөн Хүүхэд хамгааллын тухай хуульд тусгах байдлаар зохицуулах боломжтой эсэхийг нягтлах шаардлагатай.

- *Хүүхэд хамгааллын үйлчилгээг шинээр томьёолох хүрээнд:*

Хуулийн Дөрөвдүгээр бүлэгт хүүхэд хамгааллын үйлчилгээнд зохицуулалтыг тусгасан байна. Ингэхдээ хүүхэд хамгааллын үйлчилгээг 1/шуурхай тусламжийн үйлчилгээ, 2/хамгаалах, нөхөн сэргээх үйлчилгээ, 3/урьдчилан сэргийлэх үйлчилгээг гэсэн 3 төрлөөр хуваасан байна. Хамгаалах, нөхөн сэргээх үйлчилгээний хүрээнд: хүүхдийг гэр бүлийн орчинд хамгаалах, нөхөн сэргээх үйлчилгээ, хүүхдийг гэр бүлээс нь тусдаа орчинд хамгаалах, нөхөн сэргээх үйлчилгээ /энэ нь хүүхдийг түр хамгаалан байрлуулах үйлчилгээ, хүүхэд асрах хувилбарт үйлчилгээ гэсэн төрөлтэй байна/-г тусгасан байна. Хүүхэд асрах хувилбарт үйлчилгээний хүрээнд “асралт гэр бүл”-ийн зохицуулалтыг тусгажээ.

Хуулийн төслийн 4.8 дугаар зүйлд хүүхдийг гэр бүлээс нь тусгаарлах үндэслэлүүдийг заасан, 4.9 дүгээр зүйлийг хүүхдийг гэр бүлээс нь тусгаарлах журмыг нарийвчлан заажээ.

- *Хүүхэд хамгааллын төсвийн зарцуулалтын үр өгөөж, үйлчилгээний чанар хүртээмжийг сайжруулах хүрээнд:*

Хуулийн төслийн 6.3 дугаар зүйлийн 2-т “Хүүхэд хамгааллын үйлчилгээний төсвийг энэ хуульд заасан төрөл, хэлбэр тус бүрээр улс, орон нутгийн төсөвт тусгаж санхүүжүүлнэ”, 3-т “Хүүхэд хамгааллын үйлчилгээний зардлыг төсөвлөхдөө өмнөх онд шийдвэрлэсэн хүүхэд хамгааллын кейст тулгуурлаж, дараа онд зарцуулах

мөнгөн дүнг тогтооно”, мөн зүйлийн 5-д “Хүүхэд хамгааллын үйлчилгээнд хуваарилагдсан төсвийг төрийн захиргааны байгууллага, Хороо, Хамтарсан багаас хорооноос хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны оролцогч болон эрсдэлт нөхцөлд байгаа хүүхдийг илрүүлэх, тэдэнд хүүхэд хамгааллын арга хэмжээг хэрэгжүүлэх, хүүхдийг гэр бүлд нь эргэн нэгтгэсний дараа хяналт тавихтай холбогдох үйл ажиллагаанд зарцуулна.” хэмээн тус тус тусгажээ.

“Практик хэрэгжих боломж” шалгуур үзүүлэлтийн хүрээнд хийсэн үнэлгээ

Хуулийн төслийн 2.2 дугаар зүйлийн 2, 3 дахь хэсэгт зохицуулалтуудыг “Практик хэрэгжих боломж” шалгуур үзүүлэлтээр шалган бодит байдалд хэрэгжих боломжтой эсэх, хэрэгжүүлэгч субъектэд ачаалал, бэрхшээл учруулах эсэх, учирч болох эрсдэлийг буруулах арга зам байгаа эсэхийг тодруулахыг зорилоо.

Хуулийн төсөлд 2.2 дугаар зүйлийн 2-т “Сум, хороонд ажиллах хүүхэд, гэр бүлийн нийгмийн ажилтны орон тоог хүүхэд, гэр бүлийн хөгжлийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний саналыг үндэслэн Засгийн газар тогтооно”, 3-т “Хүүхэд, гэр бүлийн нийгмийн ажилтны орон тоог тогтоохдоо нэгжийн нутаг дэвсгэрийн хэмжээ, хүн амын нягтаршил, гэр бүл, хүүхдийн тоо зэргийг шалгуур үзүүлэлт болгоно.” гэж тусгажээ.

Дээрх зохицуулалтын хүрээнд сум, хороо бүрд хүүхэд, гэр бүлийн нийгмийн ажилтан ажиллахаар байна. Хуулийн төсөлд хийсэн зардлын тооцооны тайлангаас үзэхэд энэ заалтыг хэрэгжүүлэхтэй холбоотой шинээр 17,788,822,492.3 (арван долоон тэрбум долоон зуун наян найман сая найман зуун хорин хоёр мянга дөрвөн зуун ерэн хоёр) төгрөгийн зардал төрийн байгууллагад шинээр үүсэхээр байна.

Үндэсний статистикийн хорооноос гаргасан судалгаагаар улсын хэмжээнд 2021 онд 39.1 мянган өнчин хүүхэд байгаагийн 2.9 мянга (7.6 хувь) нь бүтэн өнчин хүүхэд, 36.1 мянга (92.4 хувь) нь хагас өнчин хүүхэд байна.

2021 оны байдлаар улсын хэмжээнд 21 байгууллагын 31 халамж, асрамжийн төв үйл ажиллагаа явуулж байгаа бөгөөд Улаанбаатар хотод 26, Дархан-Уул аймагт 2, Дорнод аймагт 1, Орхон аймагт 1, Өвөрхангай аймагт 1 төв ажиллаж байна. Эдгээр төвүүдээс 3 төв нь улсын төсвөөс, 28 төв олон улсын болон төрийн бус байгууллага, хувь иргэний санхүүгийн эх үүсвэрээр үйл ажиллагаа явуулдаг. Эдгээр төвд хагас, бүтэн өнчин 0-18 насны 1031 хүүхэд, 18-аас дээш насны 37 залуус амьдарч байна.

Ковид-19 цар тахлын нөлөөгөөр хүүхдийн эрсдэлт байдал нэмэгдэж байна. Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газраас 2020 оны гуравдугаар сард “эрсдэлийг тодорхойлох түргэвчилсэн үнэлгээ” хийжээ. Үнэлгээнд 109991 өрх хамрагдсанаас 10221 өрх эрсдэл өндөртэй, 50 мянга орчим нь хяналтад буюу цаашид хөл хорио үргэлжилбэл эрсдэлтэй бүлэг рүү шилжих магадлалтай байгаа. “Өндөр эрсдэлтэй” гэж үзсэн өрхүүдэд нийт 24.600 гаруй хүүхэд амьдарч байна.

Улсын хэмжээнд 2021 онд цагдаагийн байгууллагад 25429 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 2365 хэргээр буюу 10.3 хувиар өсөж, насанд хүрээгүй хүнээс үйлдэгдсэн гэмт хэрэг 733 бүртгэгдэж, өмнөх оны мөн үеэс 78 хэргээр буюу 9.6 хувиар буурсан, насанд хүрээгүй хүнээс үйлдэгдсэн гэмт хэргийн 134 буюу 18.3 хувийг хүнд гэмт хэрэг эзэлж байна.

Гэмт хэргийн улмаас 1365 хүүхэд хохирч, үүнээс 83 хүүхэд нас барж, 550 хүүхэд гэмтсэн нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулбал, хохирсон хүүхэд 184 буюу 15.6 хувиар, гэмтсэн хүн 34 буюу 6.6 хувиар тус тус өсөж, нас барсан хүн 16 буюу 16.2 хувиар буурсан.

Гэр бүлийн хүчирхийллийн улмаас 1531 гэмт хэрэг үйлдэгдсэнээс насанд хүрээгүй иргэнээс үйлдсэн гэр бүлийн хүчирхийллийн гэмт хэрэг 10 бүртгэгдэж, дээрх төрлийн гэмт хэрэгт насанд хүрээгүй 159 иргэн хохирч, 1 иргэн нас барж, 67 иргэн гэмтсэн байна. Мөн бэлгийн хүчирхийлэлд өртөж хохирсон хүүхдийн тоо сүүлийн гурван жилд тогтмол өсөж, 2019 онд 253, 2020 онд 248, 2021 онд 345 хүүхэд бүртгэгдсэн.

Хүүхэд хамгааллын болон нөхөн сэргээх үйлчилгээ, хууль зүйн дэмжлэг туслалцаа авсан хүүхдийн нөхцөл байдалд үнэлгээ хийхэд гэр бүлийн орчинд (65%), сургууль, нийгмийн бусад орчинд (30%), хүүхдийн санамсар болгоомжгүй байдлаас хохирсон (5%) байна.

Эрүүл мэндийн байгууллагаас гаргасан судалгаагаар хүүхдийн эндэгдэл, өсвөр насны охид эрт жирэмслэх, бэлгийн замын халдвар өвчнөөр өвчлөх, төрөлхийн хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд төрөх зэрэг үзүүлэлтүүд өссөн нь хүүхдийг нийгмийн бүх орчинд хамгаалах эрх зүйн шаардлага үүсэж байна.

Дээрх тоон мэдээллээс үзэхэд 17,788,822,492.3 (арван долоон тэрбум долоон зуун наян найман сая найман зуун хорин хоёр мянга дөрвөн зуун ерэн хоёр) төгрөгийн зардлыг шинээр бий болгож сум, хороо бүрд хүүхэд хамгааллын чиглэлийн мэргэшсэн мэргэжилтэн, албан хаагчтай болох зайлгүй шаардлага байгааг харуулж байна.

Мөн Улсын Их Хурлын 2021 оны 12 дугаар тогтоолоор баталсан "Монгол Улсын хууль тогтоомжийг 2024 он хүртэл боловсронгуй болгох үндсэн чиглэл"-д "... хүүхэд хамгаалал, гэр бүлийн чиглэлээр ажиллах нийгмийн ажилтныг давтан сургах, эрх олгох, үйлчилгээний үр дүнг тооцох эрх зүйн зохицуулалтыг бий болгох замаар хүүхэд хамгаалал, хүүхэд хамгааллын хариу үйлчилгээг илүү нарийвчлан зохицуулах" -аар тусгасан байгааг анхаарах шаардлагатай.

“Ойлгомжтой” шалгуур үзүүлэлтийн хүрээнд хийсэн үнэлгээ

Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлд заасан хуулийн төслийн эх бичвэрийн агуулгад тавих нийтлэг шаардлага	
Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн зохицуулалт	Хуулийн төслийн зохицуулалтад

	Үнэлгээ хийсэн байдал
29.1.1.Монгол Улсын Үндсэн хууль, Монгол Улсын олон улсын гэрээнд нийцсэн, бусад хууль, үндэсний аюулгүй байдлын үзэл баримтлалтай уялдсан байх;	Шаардлагад нийцсэн
29.1.2.тухайн хуулиар зохицуулах нийгмийн харилцаанд хамаарах асуудлыг бүрэн тусгасан байх;	Шаардлагад нийцсэн
29.1.3.тухайн хуулиар зохицуулах нийгмийн харилцааны хүрээнээс хальсан асуудлыг тусгахгүй байх;	Шаардлагад нийцсэн
29.1.4.тухайн хуулиар зохицуулах нийгмийн харилцаанд үл хамаарах хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах буюу хүчингүй болсонд тооцох тухай заалт тусгахгүй байх;	Шаардлагад нийцсэн
29.1.5.зүйл, хэсэг, заалт нь хоорондоо зөрчилгүй байх;	Шаардлагад нийцсэн
29.1.6.хэм хэмжээ тогтоогоогүй, тунхагласан шинжтэй буюу нэг удаа хэрэгжүүлэх заалт тусгахгүй байх;	Шаардлагад нийцсэн
29.1.7.бусад хуулийн заалтыг давхардуулан заахгүйгээр шаардлагатай бол түүнийг эш татах, энэ тохиолдолд эшлэлийг тодорхой хийж, хуулийн нэр болон хэвлэн нийтэлсэн албан ёсны эх сурвалжийг бүрэн гүйцэд заасан байх;	Шаардлагад нийцсэн
29.1.8.тухайн хуулиар зохицуулах нийгмийн харилцаа, хуулийн үйлчлэх хүрээ, эрх зүйн харилцаанд оролцогч хүн, хуулийн этгээдийн эрх, үүрэг, зохицуулалтад удирдлага болгох, харгалзан үзэх нөхцөл байдал, нийтийн эрх зүйн этгээдийн чиг үүрэг, эрх хэмжээ, тэдгээрийг биелүүлэх журам;	Шаардлагад нийцсэн
29.1.9.шаардлагатай тохиолдолд эрх зүйн хэм хэмжээг зөрчсөн этгээдэд хүлээлгэх хариуцлагын төрөл, хэмжээ, хуулийн хүчин төгөлдөр болох хугацаа, хууль буцаан хэрэглэх тухай заалт, хуулийг дагаж мөрдөх журмын зохицуулалт, бусад хуулийн зүйл, заалтыг хүчингүй болсонд тооцох, хасах заалт;	Шаардлагад нийцсэн

29.1.10.шаардлагатай тохиолдолд бусад хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах болон хууль хүчингүй болсонд тооцох тухай дагалдах хуулийн төслийг боловсруулсан байх;	Шаардлагад нийцсэн
29.1.11.хуулийн төсөл нь хуулийн зорилго гэсэн зүйлтэй байж болох бөгөөд зорилгод тус хуулиар хангахаар зорьж байгаа иргэний үндсэн эрх, бэхжүүлэх үндсэн зарчим, хүрэх үр дүнг тусгана.	Шаардлагад нийцсэн
Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 30 дугаар зүйлд заасан хуулийн төслийн эх бичвэрийн агуулгад тавих нийтлэг шаардлага	
30.1.1.Монгол Улсын Үндсэн хууль, бусад хуульд хэрэглэсэн нэр томъёог хэрэглэх;	Шаардлагад нийцсэн
30.1.2.нэг нэр томъёогоор өөр өөр ойлголтыг илэрхийлэхгүй байх;	Шаардлагад нийцсэн
30.1.3.үг хэллэгийг монгол хэл бичгийн дүрэмд нийцүүлэн хоёрдмол утгагүй товч, тодорхой, ойлгоход хялбараар бичих;	Шаардлагад нийцсэн
30.1.4.хүч оруулсан нэр томъёо хэрэглэхгүй байх;	Шаардлагад нийцсэн
30.1.5.жинхэнэ нэрийг ганц тоон дээр хэрэглэх.	Шаардлагад нийцсэн

Мөн тус хуулийн төслийг дагалдан боловсруулсан:

1. Хүүхдийн эрхийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай;
2. Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай;
3. Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай;
4. Хүн худалдаалахтай тэмцэх тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай оруулах тухай

хуулийн төслүүд нь Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн 28.8 дахь хэсэгт заасан дугаарлалт болон хуулийн төслийн заалтын байршилд тавигдах шаардлагыг хангасан байна

“Харилцан уялдаа” шалгуур үзүүлэлтийн хүрээнд хийсэн үнэлгээ

Хүүхэд хамгааллын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийн зүйл заалтуудыг үзэхэд уялдаа, хамаарлыг сайтар тодорхойлж өгч чаджээ.

№	Асуулт	Хариулт
1	Хуулийн төслийн зохицуулалт тухайн хуулийн зорилттой нийцэж байгаа эсэх;	Нийцсэн
2	Хуулийн төслийн “Хууль тогтоомж” гэсэн хэсэгт заасан хуулиудын нэр тухайн харилцаанд хамаарах хууль мөн эсэх;	Нийцсэн
3	Хуулийн төсөлд тодорхойлсон нэр томъёо тухайн хуулийн төслийн болон бусад хуулийн нэр томъёотой нийцэж байгаа эсэх;	Нийцсэн
4	Хуулийн төслийн зүйл, заалт тухайн хуулийн төсөл болон бусад хуулийн заалттай нийцэж байгаа эсэх;	Нийцсэн
5	Хуулийн төслийн зүйл, заалт тухайн хуулийн төслийн болон бусад хуулийн заалттай давхардсан эсэх;	Давхардаагүй
6	Хуулийн төслийг хэрэгжүүлэх этгээдийг тодорхой тусгасан эсэх;	Тусгасан
7	Хуулийн төсөлд шаардлагатай зохицуулалтыг орхигдуулсан эсэх;	Орхигдуулаагүй
8	Хуулийн төсөлд төрийн байгууллагын гүйцэтгэх чиг үүргийг давхардуулан тусгасан эсэх;	Тусгаагүй
9	Төрийн байгууллагын чиг үүргийг төрийн бус байгууллага, мэргэжлийн холбоодоор гүйцэтгүүлэх боломжтой эсэх;	Боломжтой
10	Татварын хуулиас бусад хуулийн төсөлд албан татвар, төлбөр, хураамж тогтоосон эсэх;	Үгүй
11	Тухайн хуулийн төсөлд тусгасан тусгай зөвшөөрөлтэй холбоотой зохицуулалтыг Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуульд тусгасан эсэх;	Үгүй
12	Монгол Улсын Үндсэн хууль болон Монгол Улсын олон улсын гэрээнд заасан хүний эрхийг хязгаарласан зохицуулалт тусгасан эсэх;	Тусгаагүй
13	Хуулийн төслийн зүйл, заалт жендерийн эрх тэгш байдлыг хангасан эсэх;	Ийм зохицуулалт шаардлагагүй
14	Хуулийн төсөлд шударга бус өрсөлдөөнийг бий болгоход чиглэсэн заалт тусгагдсан эсэх;	Ийм зохицуулалт

		шаардлагагүй
15	Хуулийн төсөлд авлига, хүнд суртлыг бий болгоход чиглэсэн заалт тусгагдсан эсэх;	Ийм зохицуулалт шаардлагагүй
16	Хуулийн төсөлд тусгасан хориглосон хэм хэмжээг зөрчсөн этгээдэд хүлээлгэх хариуцлагын талаар тодорхой тусгасан эсэх.	Ийм зохицуулалт шаардлагагүй

ДҮГНЭЛТ, ЗӨВЛӨМЖ

Хүүхэд хамгааллын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын хуулийн тухай төслийн үр нөлөөг Засгийн газрын 2016 оны 59 дүгээр тогтоолын 3 дугаар хавсралтаар батлагдсан “Хуулийн төслийн үр нөлөө тооцох аргачлал”-ын дагуу тооцож дараах дүгнэлт, зөвлөмжийг гаргаж байна.

Энэхүү үнэлгээг уг хуулийн төсөлд хийхэд сонгосон шалгуур үзүүлэлтүүдээр үнэлэхэд хуулийн төслийн үзэл баримтлалаар тодорхойлсон зорилгыг хангасан, практикт хэрэгжих бүрэн боломжтой, хуулийн төслийн томъёолол нь ойлгомжтой, хоёрдмол утга санаагүй, тодорхой, Монгол Улсын үндсэн хууль, бусад хууль тогтоомж болон тухайн хуулийн зүйл, заалттай давхардаагүй, зөрчилдөөгүй гэж дүгнэж байна.

Иймд хууль тогтоомжийн төслийн үр нөлөөг үнэлэх аргачлалын дагуу Хүүхэд хамгааллын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийн эх бичвэрийн агуулгад тавих нийтлэг шаардлага, хуулийн төслийн уялдаа холбоо хангагдсан байна гэж үзлээ.

---oOo---